

DUMNICKA BARBARA

/1923 - 1963/, pseud. "Aleksandra" (2)

Urodziła się w Wilnie 25 września 1923 r. jako córka Stanisława i Eugeni z Węckowiczów. Ojciec był rotmistrzem 23 pułku Ułanów Grodzieńskich, matka gospodarowała w folwarku → Stefaniszki, około 25 km na pld.-wsch. od Wilna. Do września 1939 "Aleksandra" ukończyła 4 klasy gimn. im. ks. Adama Czartoryskiego w Wilnie.

W grudniu 1939 zostaje aresztowana za czynny udział w organizowaniu strajku szkolnego młodzieży gimnazjalnej. Zwolniona po miesiącu z więzienia na → Bukiszkach zostaje dożywotnio /!/ relegowana ze wszystkich szkół litewskich. Naukę ponownie podejmie po zajęciu Litwy przez ZSRR w 1944.

Od listopada 1939 działa w → Związku Wolnych Polaków, konspiracyjnej organizacji skupiającej młodzież gimnazjalną i działającą w trzech dziedzinach: informacji i propagandy, samokształcenia i przysposobienia wojskowego, ściśle związanej z ZWZ i AK. W ZWP kończy kurs sanitariuszek.

Po brawurowej ucieczce z gmachu NKWD w listopadzie 1940 d-cy patrolu egzekucyjnego → "Danka" /pchor. Daniel Kostrowicki/ "Aleksandra" bierze udział w akcji jego ukrywania.

Od początku okupacji niemieckiej działa w "siatce" konspiracyjnej gminy Turgiele pow. wileńsko-trockiego, a folwark Stefaniszki pod kryptonimem "Częstochowa" jest skrzynką kontaktową i miejscem ukrywania się osób zagrożonych aresztowaniem. W działalności "Częstochowy" czynny udział bierze matka "Aleksandry" Eugenia, zwana "partyzancką mamą". Od listopada 1943 "Aleksandra" współpracuje, jako łączniczka i sanitariuszka, z działającymi w terenie oddziałami partyzanckimi AK, a "Częstochowa" staje się punktem sanitarnym i miejscem leczenia oraz rekonwalescencji rannych partyzantów.

W okresie walk o Wilno / → Operacja "Ostra Brama" / jest sanitariuszką → Oddziału Rozpoznawczego Komendanta Okręgów /ORKO/.

Po rozbrojeniu i uwięzieniu części żołnierzy AK w lipcu 1944 "Częstochowa" przechowuje partyzantów ukrywających się przed NKWD.

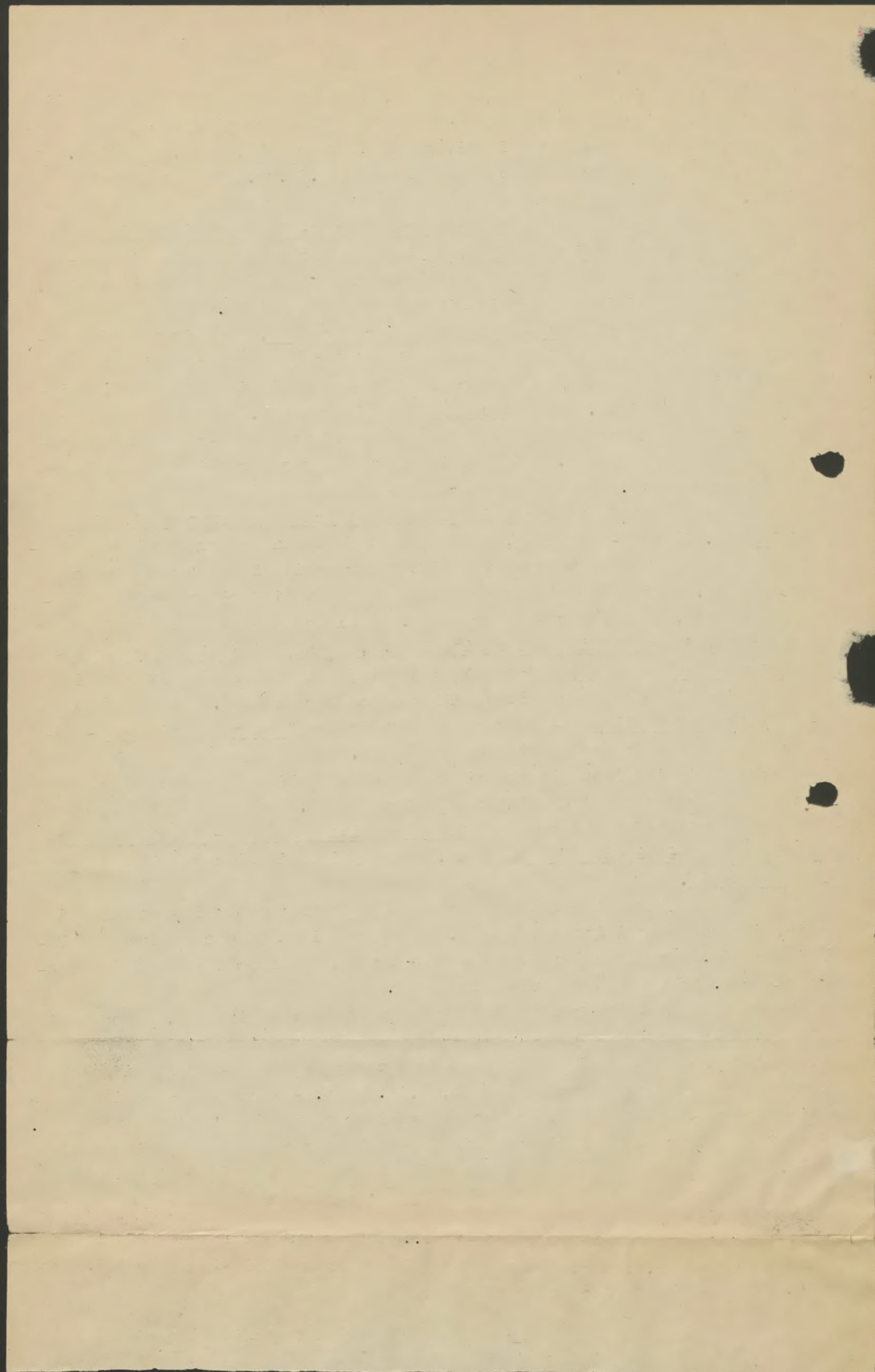
Od października 1944 "Aleksandra" jest łączniczką między - Oddziałem Samoobrony Czynnej Ziemi Wileńskiej → ppor. "Jura" /Hieronim Piotrowski/ a Komandą Okręgu w Wilnie.

"Częstochowa" ukrywa i przekazuje do oddziału "Jura" ochotników z Wilna i okolic, jak też uciekinierów z obozów. Tu 23 grudnia 1944 zorganizowano opłatek i mszę św., poprzedzające wymarsz do → Puszczy Nalibockiej Oddziału Samoobrony → rtm. "Orlicza" /Władysław Kitowski/.

3 lutego 1945 zostaje wraz z matką aresztowana w Stefaniszkach. Równocześnie z nimi zostali ujęci przebywający tu niektórzy partyzanci Oddziału Samoobrony rtm. "Orlicza", rozproszeni po bitwie z formacjami NKWD pod → Rowinami /około 25 km na wschód od Nowogródka/ 2 lutego, m.in. plut. → "Grzybek" /Bronisław Bobrowicz/ oraz → "Johan" /NN/. Wszyscy zostali skazani na 10 lub 15 lat łagrów. W śledztwie "Aleksandra" zachowuje się w sposób budzący szacunek, nikogo nie wydaje.

Do kraju wraca 31 grudnia 1955 bardzo chora. Mimo nadzwyczajnych wysiłków lekarzy umiera 23 lipca 1963 w Lublinie na gruźlicę nabytą w łagrach.

Grażyna Lipińska, Jeśli zapomnę o nich... Paris 1988, Editions Spotkania
Zygmunt Kłosiński, Pierwszy Oddział Samoobrony Czynnej Ziemi Wileńskiej.
"Gońiec Kresowy" 1991, nr 8

BARBARA D U M N I C K A ps. "ALEKSANDRA"

(1923-1963)

Urodziła się w Wilnie 25 września 1923 r. jako córka Stanisława i Eugeni z Węckowiczów. Ojciec był rotmistrzem 23 pułku Ułanów Grodzieńskich matka gospodarowała w folwarku Stefaniszki, ok. 25 km na pld. pld-wschód od Wilna. Do 1939 r. ukończyła 4. klasy gimnazjum im. ks. Adama Czartoryskiego w Wilnie. W grudniu 1939 r. aresztowana za czynny współudział w organizowaniu strajku szkolnego młodzieży gimnazjalnej. Zwolniona po miesiącu z więzienia na Łukiszkach i relegowana dożywotnio (!) ze wszystkich szkół litewskich. Podejmuje ponownie naukę po zajęciu Litwy przez ZSRR w 1944 r. Od listopada 1939 r. działa w Związku Wolnych Polaków, organizacji konspiracyjnej skupiającej młodzież gimnazjalną, działającej w trzech dziedzinach-informacji i propagandy, samokształcenia i przysposobienia wojskowego, związanej ściśle z ZWZ i AK. W ZWP kończy kurs sanitariuszek. Po brawurowej ucieczce z gmachu NKWD w listopadzie 1940 r. d-cy patrolu egzekucyjnego "Danka" (pchor. Daniel Kostrowicki) "~~Antonina~~^{Aleksandra}" uczestniczy w jego ukrywaniu. Od początku okupacji niemieckiej działa w "siatce" konspiracyjnej gminy Turgiele pow. Wileńsko-Trocki, a folwark Stefaniszki pod kryptonimem "Częstochowa" jest skrzynką kontaktową i miejscem ukrywania się osób zagrożonych aresztowaniem. W działalności "Częstochowy" czynnie uczestniczy matka Eugenia zwańa "partyzancką mamą". Od listopada 1943 r. "~~Antonina~~^{Aleksandra}" współpracuje, jako łączniczka i sanitariuszka, z działającymi w terenie oddziałami partyzanckimi AK, a "Częstochowa" staje się punktem sanitarnym i miejscem ~~xxx~~ leczenia i rekonwalescencji rannych partyzantów. W okresie walk o Wilno (Operacja "Ostra Brama") jest sanitariuszką Oddziału Rozpoznawczego K-dta Okręgów (ORKO). Po rozbrojeniu i uwięzieniu części żołnierzy AK w lipcu 1944 r. "Częstochowa" przechowuje ukrywających się przed NKWD partyzantów. Od października 1944 r. "Aleksandra" jest łączniczką między Oddziałem Samoobrony Czynnej Ziemi Wileńskiej ppor. "Jura" (Hieronim Piotrowski) a Komendą Okręgu AK w Wilnie. "Częstochowa" ukrywa i przekazuje do oddziału "Jura" ochotników z Wilna i okolic jak też uciekierów z obozów. Tu ~~XX~~ 23 grudnia 1944 r. zorganizowany jest opłatek i msza św. poprzedzające wymarsz do Puszczy Nalibockiej Oddziału Samoobrony rtm. "Orlicza" (Władysław Kitowski). Aresztowana wraz z matką 8 lutego 1945 r. w Stefaniszkach. Przebywali tu i zostali również ujęci niektórzy partyzanci oddziału samoobrony rtm. "Orlicza", rozproszeni po bitwie z formacjami NKWD pod Rowinami (ok. 25 km na wschód od Nowogródka) 2 lutego, m.in. plut. "Grzybek" (Bronisław Bobrowicz) oraz "Johan" (NN). Wszyscy skazani na 10 lub 15 lat łagrów. "Antonina" zachowywała się w śledztwie w sposób budzący szacunek, nikogo nie wydała, a o jej godnej postawie w łagrach i na zesłaniu pisze w swym dziele "Jeśli zapomnę o nich.." Grażyna Lipińska, towarzyszka obozowa "Aleksandry". Powróciła do kraju 31 grudnia 1955 r. bardzo chora. Mimo nadzwyczajnych wysiłków lekarzy zmarła na gruźlicę nabytą w łagrach 23 lipca 1963 r. w Lublinie.

Zob. "Czarna Księga"

opracował Zygmunt Kłosowski, Husar "Dan"
zastępca 3. Brygady, ORKO i Oddz. Samoobrony AK

